

Vragen en Korte Mededeelingen.

Verstand of Instinct?

Uw interessante mededeelingen over de salamanders brachten mij weder op het plan, u ook eens iets te vertellen en te vragen en daar ik er nu eene mooie gelegenheid voor heb, wil ik die niet voorbij laten gaan.

Tot mijnen spijt kan ik niet uit eigen ondervinding spreken; want het volgende is een, natuurlijk zeer gebrekkig uittreksel van een gesprek, dat ik voor nu ongeveer twee jaren geleden gehad heb met een doctor in de Zoölogie, wiens naam ik natuurlijk niet mag noemen, maar van wien ik hoop, dat hij onder de lezers van *De Levende Natuur* behoort, ten eerste, opdat hij dan zien zal, dat zijne verhalen niet voor doovermans-ooren zijn gesproken, maar ten tweede, en dit is de hoofdzaak, daar ik hem dan misschien hierdoor aanzet, mijn gebrekkig vertolkt verhaal te verbeteren en er, hier ben ik van overtuigd, nog vele interessante mededeelingen aan toe te voegen. Wij willen hem dan nu zelf laten spreken.

„Ik kreeg eens van iemand een pad, het was een mannetje met een aantal eitjes op zijn rug, met het verzoek om hem mede te deelen, wat of dat voor een verschijnsel was. De goede man had gedacht, eene zeer zeldzame vondst gedaan te hebben. Ik antwoordde hem dat de padden-wijfjes gewoon zijn hun eitjes op den rug van het mannetje af te zetten en zijn vondst dus niets buitengewoons had. Daar ik toch de ontwikkeling van de jonge padjes eens na wilde gaan, nam ik de eitjes van den rug van het mannetje, legde ze op een vochtige graszode en plaatste die op een daarvoor geschikt plaatsje in mijnen tuin. Aan vader pad gaf ik in dienzelfden tuin de vrijheid. Nu ging ik elken dag naar de eitjes om ze te bezien, de beschimmelde er uit te halen en op te letten, of het ook tijd werd om ze in het water over te brengen. Nu moet je weten, dat wanneer de pad merkt, dat de eitjes zoover ontwikkeld zijn, dat de padjes weldra te voorschijn zullen komen, hij met zijnen last op den rug in het water gaat en zijn rug van de eitjes ontdoet, om de jonge padjes, die zoodra de eitjes in het water komen er uitkruipen, verder aan hun lot over te laten.

Eindelijk waren de eitjes zoover gevorderd, dat ik er toe besloot, ze nu maar in mijn aquarium te werpen.

Ik ging er de voorbereidselen voor in orde maken. Maar stel je nu mijne verbazing voor, toen ik terug kwam en vader pad bij de eitjes zag zitten; hij kwam mij als het ware waarschuwen, dat nu de tijd daar was, om zijne kinderen aan het water toe te vertrouwen. Vader pad, dien ik nooit weer terug gezien had en dien ik al lang verloren of dood waande! Ik nam toen en pad en eitjes mede naar mijn aquarium, waar ik de oude pad in de gelegenheid stelde om zelf te genieten van het uit de eitjes te voorschijn komen zijner jongen (hetgeen, direct nadat ze in het water kwamen, geschiedde) en waar hij ook werkelijk met blijkbaar welgevallen naar zat te kijken.

Ziehier het verhaal hetwelk op mij toen zooveel indruk maakte. Ik heb het zoo goed ik kan weergegeven.

Maar nu rijst bij mij de vraag: Als hoedanig moeten wij deze handelwijze van de pad beschouwen, als eene verstandige of als eene instinctieve?

Dat de pad het door instinct weten kan, wanneer de tijd voor de eitjes daar is, wanneer hij ze op zijn rug heeft, is te begrijpen. Maar dat het instinct zoover gaat, dat hij het zelfs weet, wanneer hij er volkomen van afgescheiden is, te meer daar hij er zich voor dien tijd blijkbaar niet om bekommerde, neen, dat is werkelijk een raadsel te noemen.

Er heeft mij eens iemand, wien ik het vertelde, gezegd: „Ja er is misschien wel een eitje op den rug van den pad blijven zitten, waaraan hij den tijd van rijpheid gemerkt heeft.”

Wanneer dit het geval is, zeg ik, pleit het eerst recht voor het verstand van den pad. Want wat is het niet eene zuivere redeneering, „ziezoo dit eitje is goed, nu moeten de andere ook goed zijn.” Enfin, hoe het zij, misschien is er onder de vele lezers wel een of meer die er de proef eens mede nemen wil. Ik heb er helaas tijd noch gelegenheid voor.

In elk geval is het wel een staaltje uit de dierenwereld

hetwelk ons iets te denken geeft, ja misschien heeft het ons ook nog wel iets te zeggen.

J. v G.

U hebt niet *alles* juist onthouden. Uw zegsman heeft *stellig* niet beweerd, dat *alle* mannetjes-padden de eitjes, die het wijfje legt, op hun rug of eigenlijk hun achterpooten overbrengen en overal meedragen. Zoover ik weet, bestaat er maar één soort van padden, die dit merkwaardig staaltje van zorgzaamheid vertoont. Het is de Vroedmeester-pad (Geburtshelfer-kröte) *Alytes obstetricans*; en dat is in ons land een uiterst zeldzaam diertje. Hoogstens een paar keer is het in Limburg gevonden. De andere inlandsche soorten zetten hun eieren in snoeren of klompen in 't water af.

De padden behoorren tot de geestelijk vrij hoog staande soorten uit de koudbloedige dierengroep. Maar eer men van daden van verstand bij dieren mag spreken, d. w. z. van het onder voor hen ongewone omstandigheden uitvoeren van een vooraf beraamd plan, moet er heel wat gebeuren. Het aangeboren instinct bij dieren is iets zoo geheimzinnigs en ingewikkelds, en 't is tevens vaak voor menschen zóó verrassend en wonderlijk, dat men al heel licht geneigd is van verstand te spreken. Maar daarom is het nog geen verstand. Als dit bij dieren bestaat, wat nog lang niet zeker is, dan zal het zich waarschijnlijk alleen vertoonen bij zulke dieren, die sedert eeuwen tot huisdieren zijn gemaakt en door een vertrouwelijken omgang met de menschen iets van hun wijze van doen hebben overgenomen, of liever hebben afgekeken. Praat eens met jagers over hun staande-honden; dan hoort en ziet ge staaltjes, waarbij ge aan het twijfelen raakt of ge met verstand of instinct te doen hebt; maar tevens zult ge dan ook andere dingen opmerken, die u weer doen zeggen: verstand, menschelijk verstand, is toch nog wat anders.

Wij hebben nog heel wat bijdragen liggen over „Dieren-verstand”. Maar wij zijn wel wat huiverig, ze te plaatsen. Zoo nu en dan zullen wij een opstelletje laten afdrukken. Maar eens en voor altijd zij gezegd, dat 't o zoo moeilijk is, juiste gevolgtrekkingen te maken op dit punt.

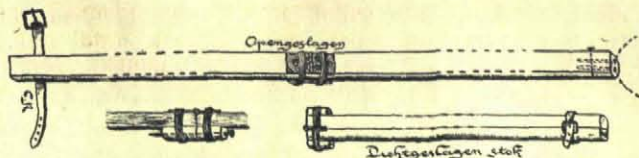
E. Hs.

Een goedkoop en gemakkelijk schepnet.

Daar ik al heel wat plezier van „mijne uitvinding” heb gehad, wil ik haar aan hen, die de edele schepkunst gaan beoefenen, even uitleggen.

Koop eene sterke lat, 188 cM. lang en 2 cM. in 't vierkant. Schaaf twee ribben rond, zoodat de doorsnee een halve ellips is; zaag van de lat 8 cM. af en daarna de rest middendoor. Bevestig nu een scharnier, waarvan elke lip 2 cM. in 't vierkant is en drie schroefgaten bevat, op de platte kanten. Dan vormen de twee latten, dubbelgeslagen één ronden stok.

Overlangs door 't 8 cM. lange stokje moet nu een gat geboord worden, waarin een 4 mM. dikke spijker past. Daarop zaagt ge 't latje in tweeën en legt de door het scharnier verbonden latten zóó op uwe werktafel, dat de bolle kant boven is. De aan den spijker geregen klampjes schroeft ge, tegen elkaar, op de daar platgevijlde stokeinden,

zoodat de stok kan dubbel slaan, als de spijker er uit is. Voor de stevigheid legt ge om klamp en stok eenige windingen koperdraad van $\frac{1}{2}$ mM. dik.

Nu moet 't net er nog aan. Boor daartoe langdraads in een uiteinde van den stok twee gaten, waarin de *platgeslagen* beenen van den netring passen. Dwars door stok en netringbeenen boort ge een gaatje, waarin een kleine spijker past.